

Voorwoord

Van de voorzitter

Onze Algemene Ledenvergadering, op 24 juni, in Loppersum gaf weer een veelzijdig beeld van waar wij ons in Groningen allemaal mee bezig moeten houden. Meer hierover elders in deze nieuwsbrief. Ik neem u nu graag mee naar de toekomst.

Woensdag 1 juli is er opnieuw een gasdebat in de Tweede Kamer! Zo langzamerhand wordt dit een halfjaarlijks terugkerend ritueel. Ieder keer weer een "onsje minder" en dat is voor komend half jaar wel erg eenvoudig: er ligt namelijk nog een paar miljard kuub te wachten in de opslag.

Wat wij hier in Groningen echt nodig hebben is een aanzienlijke verlaging conform het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen, naar het veilige niveau. Als de leveringszekerheid het credo blijft, dan in ieder geval terug naar 21 miljard kuub, dat is voldoende bij een vergelijkbare winter als de laatste jaren. Vervolgens moet dit jaar worden gebruikt om de conversiemogelijkheden van hoog naar laag calorisch gas uit te breiden en vanaf 2016/2017 absoluut niet meer dan 12 miljard uit de Groningse bodem! Wij willen een meerjarenvisie op veilige gaswinning en volstrekt niet langer het "gekruidenier" van de laatste jaren. Ingewikkelder is het niet.

De sessie op 1 juli van de vaste kamercommissie Economische Zaken over het Gasbesluit duurt naar verwachting van 15.00 tot 23.00 uur. Het is *live* te volgen in camping Roodehaan bij Saaksum, zie aan het eind van deze nieuwsbrief!

Afgelopen maandag kwam minister Kamp met zijn gevolg aan adviescommissies zijn besluit toelichten op het Provinciehuis aan de Dialoogtafel. Hij durfde zelfs het woord overleg in de mond te nemen: al de volgende dag ging er een definitief besluit naar de tweede kamer.....! Kern van de adviezen? Bevingen kunnen minder zwaar worden, 4.5 in plaats van 5.0 en er is nog heel, heel, heel veel onderzoek te doen zoals naar de risiconorm, de noodzakelijke mate van versteviging en de bijbehorende praktijkrichtlijn met bouwnormen. Dat vele onderzoek wisten we al en had vooraf moeten gebeuren en minimaal hanteer je dan het voorzorgsprincipe als je daar pas later achter komt!

4.5 lijkt een geruststelling maar is dat totaal niet: we hebben het dan immers wel over bevingen die zeker 10x sterker zijn dan de beving van Huizinge in 2012!

Veel mensen bereiden zich momenteel voor op de zomervakantie, uw bestuur benut de tijd voor een verdere verdieping van de uitgezette nieuwe koers. Daarnaast gelden de maanden augustus en september voor de verdere ontwikkeling van de visie die wij kunnen indienen op de plannen van de Nationaal Coördinator Groningen, Hans Alders.

Mijn oproep tijdens de ledenvergadering leverde al een aantal aanmeldingen voor deze werkgroep, wilt u ook meedenken? Via de infomail kunt u zich tot 1 augustus nog melden.

Ik wens u allen een ontspannen zomer.

Corine Jansen

Terugblik ALV 24 juni 2015

Ongeveer 200 leden bezochten de Algemene Leden Vergadering van de GBB op 24 juni 2015 in Waardevol Leven, Loppersum.

ALV en koerswijziging

In het eerste gedeelte van de vergadering was het huishoudelijk gedeelte opgenomen. Het jaarverslag 2014 en de jaarrekening 2014 werden vastgesteld, en een nieuwe kascommissie werd benoemd. In het agendapunt Vooruitblik gaf het bestuur aan een andere koers te willen inslaan, zonder de huidige Dialoogtafel. Deze koerswijziging werd met veel applaus begroet. Verderop in deze nieuwsbrief is de tekst van de strategische koers opgenomen, die het bestuur nadien op de website heeft geplaatst. Bij de Rondvraag kwamen nog tal van heikele onderwerpen – waar wij Groningers ongevraagd mee geconfronteerd worden – aan de orde.

Harry Niehof

In de pauze speelde Harry Niehof. De tekst van het nummer Swaarde wolken is ook in deze nieuwsbrief opgenomen.

Hans Alders

In het tweede gedeelte van de avond was Hans Alders aanwezig. Hans Alders is per 1 juni benoemd tot Nationaal Coördinator Groningen (NCG). Zijn taak is het opstellen van het meerjarig activiteitenplan “Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen”. Hij gaf een uitvoerige toelichting op zijn taak, en op zijn taakopvatting, en werd vervolgens kritisch bevraagd door een panel, waarbij ook de leden in de zaal zich niet onbetuigd lieten.

Jan Mulder

De avond werd afgesloten door Jan Mulder, die een stevige column voorlas. Hij slaagde erin om op zijn eigen boeiende en gemakkelijke wijze scherp aan te geven wat er aan de hand is in dit gebied en waar de pijn ligt. Maar ook wie er een grote bestuurlijke en persoonlijke verantwoordelijkheid dragen om het tij te doen keren. Hij verliet het podium onder bijna ovationeel applaus. De tekst van zijn column is verderop in deze nieuwsbrief opgenomen.

Een volledig verslag van de ALV komt in een volgende nieuwsbrief.

Strategische koers GBB

In de afgelopen jaren heeft het bestuur veel geïnvesteerd in het overleg met alle betrokken partijen aan de Dialoogtafel. Hoewel het altijd beter had gekund, kunnen we al met al tevreden zijn met het resultaat. Corine en Lambert hebben een voortrekkersrol vervuld in het overleg en hebben meerdere resultaten geboekt.

De situatie is met de komst van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) Hans Alders wezenlijk veranderd. De dominante rol van de NCG en de uitdunning van de Dialoogtafel, immers lokale bestuurders, NAM en EZ vertrekken, zullen de rol van de tafel beperken. Binnenkort verdwijnt de Dialoogtafel oude stijl. In de nieuwe verhoudingen lijkt een - aangepaste- Dialoogtafel een adviesorgaan te worden om net als in de huidige situatie draagvlak te creëren voor het beleid van minister Kamp. Daar is het bestuur mordicus op tegen. De Dialoogtafel behoort een krachtige onafhankelijke positie te hebben met voldoende invloed op het beleid en niet te functioneren ter legitimering van het gaswinningsbeleid.

Het bestuur heeft er daarom voor gekozen om pas op de plaats te maken en niet op voorhand toe te zeggen deel te nemen aan een Dialoogtafel nieuwe stijl. In plaats daarvan kiest de GBB er vooralsnog voor om zelfstandig in directe onderhandeling te gaan met de Nationaal Coördinator Groningen. Hierover is reeds met Alders overleg gevoerd en deze is bereid separaat met de GBB in gesprek te gaan over de standpunten van de GBB. De GBB zal in dit overleg de positie innemen van een soort vakbond die de belangen van haar leden behartigt. Alders heeft toegezegd dat de GBB alle informatie krijgt die nodig is om mee te denken over het herstel- en verstevigingsproces.

Vervolgens kijken we kritisch naar de komende ontwikkelingen. Ontstaat er alsnog een maatschappelijk overlegorgaan van de NCG met een taakstelling en voldoende bevoegdheden waar de GBB zich in kan vinden, dan zal het bestuur opnieuw overwegen deel te nemen. Een besluit hiertoe zal zij, net als de eerste keer, ter bekrachtiging voorleggen aan de leden. De GBB is altijd bereid tot overleg. Zij is bereid haar deskundigheid in te zetten waar dat maar vereist is. Het gaat er dan om dat de ervaring, problemen en het perspectief van bewoners met schade op alle plekken waar dat van belang is, wordt ingebracht.

Het bestuur zal daarnaast meer energie steken in de GBB als beweging. Bewoners moeten meer betrokken en geactiveerd worden, bijvoorbeeld door middel van voorlichtingsbijeenkomsten, vormen van actie, ledenwerving en promotieactiviteiten. De overheid en de Tweede Kamer moeten de druk waar de bewoners momenteel onder gebukt gaan indringender ervaren. De GBB zal ook nadenken over meer dienstverlening aan leden, zoals ondersteuning bij schadeprocedures.

Om alle doelen te kunnen bereiken is meer menskracht nodig. Het GBB bestuur zal daarom werken aan het inzetten van meer vrijwilligers. Over de precieze structuur wordt nog nagedacht. De GBB kent veel deskundige leden die bereid zijn zich als vrijwilliger in te zetten.

Ten slotte zal de GBB zwaarder inzetten op juridische procedures. Op dit moment worden hier voorbereidingen voor getroffen.

De op de algemene ledenvergadering uitgesproken tekst is naar aanleiding van de vele reacties en het overleg met de klankbordgroep door het GBB bestuur op onderdelen geredigeerd.

Tekst Harry Niehof

Swaarde wolken

van de cd *twijduustern*

swaarde wolken boven het wiede, slichte laand
 je zain het zo, Grunnen is kloar
 overaal is t recht en bediekt en beslused
 joa, boudel is hier goud veur mekoar
 mit vette klaai zo ver as het oog rekt
 en Slochteren as schatkist van het laand
 mor den opains, wat is dat, onweer onder grond
 en alles trilt en beeft ien golden raand

swaarde wolken boven het wiede, slichte laand
 doar kommen ze weer, een poar man staark
 de wiezen oet het westen vergoaderen haile dag
 dat is schoon en mooi dreug waark
 ze zeggen: wie moaken ons dikke zörge
 zo staait het ook ja weer ien kraant
 ze zuchten en ze proaten en ze zuchten nog een keer
 en alles trilt en beeft ien golden raand

swaarde wolken boven het wiede, slichte laand
 het gas is nog lang nait op
 kroan blift open, mor doar zeggen ze den wel bie
 wie groaven joen graf mit n zulvern schop
 ain perbaaiert te verhoezen
 aander zegt: ik goa nait aan kaant
 mor elkenain zigt mörgen mit angst ien de muit
 want alles trilt en beeft ien golden raand

Tekst Jan Mulder

Als columnist van DvhN heb ik wel eens een stukje geschreven over de NAM. Of beter gezegd: over de woordvoerder van dat bedrijf, Chiel Seinen. Ik kreeg medelijden met Chiel als hij op TV Noord verscheen. Chiel leek me geen aanhanger van de leugen, maar hij werd betaald door de NAM en was dus gedwongen te zeggen wat de NAM wilde. Niets. Angst, aardbeving, schade en verdriet? Het was niet de schuld van de NAM - dat om mee te beginnen. De woordvoerder vertelde verder dat er aan het probleem van de mensen 'gewerkt' werd. Door een commissie. Het woord 'commissie' maakte destijds nog grote indruk. Terecht. Groot woord. Als kind had er ik in de jaren 50 al ontzag voor. In de jeugdcommissie van mijn voetbalclub WVV zetelde Engel Wubs, bijgenaamd Kale Wubs. Een siddering ging door de leden wanneer meneer Wubs door Winschoten fietste en in de straat jongens zag voetballen. Wubs schudde eerst het hoofd. En toen, ja hoor, klonk zijn onverbiddelijke 'wreef! wreef!' De jeugdcommissie dwong je tot de wreef op straffe van een ernstig gesprek met je vader en moeder over je toekomst en extra trainingen met de kopgalg. Fijne man. Onvergetelijke Winschoter.

Zelf heb ik het nooit tot een commissie gebracht. Dat lidmaatschap is voorbestemd voor invloedrijke, wijze mensen. Na de commissie kwam de 'dialoogtafel'. De roem snelde de tafel vooruit, nieuw elan laaide op. Ondertussen kraakten de muren, stonden steeds meer huizen onder water, verhuisden ouders in Zeerijp hun baby's naar familie in Zwolle wegens het levensgevaarlijk niet meer voldoende te stutten slaapkamertje en was de directeur van de NAM in geen velden of wegen te bekennen om de nood te lenigen. Hij verschanste zich achter de muur van de macht, bijgestaan en verdedigd door minister Kamp en Shell, ijzig kalme en ijzingwekkend reagerende instanties die van een instortend slaapkamertje en een schreiend kindje niet nerveus worden en al helemaal geen bekentenis afleggen over schuld, laat staan een schadevergoeding garanderen.

Hun credo: iedereen draagt schuld, behalve wij. Eigenlijk beschuldigen deze ijzige ijzingwekkendheden van bestuurders de zeurders in de woningen. Profiteurs. De ijskouden zeiden het niet hardop. En de woordvoerders dus ook niet. Shell en NAM zijn vijanden van het volk en de fatsoenlijke moraal. Het is om witheet van te worden. Ik niet meer. Ik weet namelijk wat er met ze aan de hand is: ze zijn gevangen in de *Stabilitas loci*. Dat is de honkvastheid en de toewijding van de monnik. De leer van zo'n Benedictijn, las ik eens, schrijft voor dat men niet wegloupt van dat waarmee je je verbonden hebt en dat je afsluit voor de buitenwereld. *Stabilitas* is, ik citeer, een 'volgehouden en bestendig commitment'. Volgelingen van Benedictus wijdden hun monastieke leven aan gebed, studie en stilte tot het hart. De NAM, de Shell en de van hen afhankelijke overheden zijn verslaafd aan een moderne *stabilitas*, maar ook zij lopen niet meer weg van hun levensovertuiging: boren, beven en kilheid tot het geweten. Ongeluk en verdriet, volkswoede en verderf zijn ondergeschikt aan de *stabilitas* van de NAM, als de gehoorzaamheid van de monnik aan de abt, van de intrede tot aan de dood.

Het moderne klooster is een combinatie van NAM, Shell, Commissies, Dialoogtafels, Directeuren, Ministers én ondergetekende die vanavond in het droeve koor meezingt. Zélfs de Groninger Bodem Beweging, de zo voorbeeldige vereniging van wie de leden tot op het bot zijn getergd door de gaswinning en de gevolgen daarvan, is, onbewust en weliswaar protesterend, mee gaan duizelen en discussiëren in de mallemlen van traagheid en belofte.

Sinds gisteren moeten we weer iets denken en zeggen en bediscussiëren. Nu over 30 en niet 39 miljard kubieke meter omhoog boren, wat minister Kamp cadeau deed onder druk van de PvdA, de partij die in de steeds luider klinkende verontwaardiging van heel Nederland en zeker ook na de desastreuze verkiezingsuitslag opeens aan de kant van de Groningers bleek te staan. 'Kamp gaat door de knieën' kopte het DvhN gisteren op de voorpagina. Henk had, hoorde ik hem zelf zeggen, de zaak omgedraaid: hij was eerst naar Groningen gegaan om te praten en daarna zou hij in Den Haag aan de slag gaan. Letterlijk zei hij: 'Ik heb het eens anders gedaan.' Ter afwisseling. Welke kleur zou Henks democratie de volgende keer hebben? Henk zag de kop 'Kamp gaat door de knieën' tevreden aan, deed zijn stropdas af, stapte achter in de dienstwagen en zei tegen chauffeur Herman: 'We gaan naar Appingedam. Jan Hendriks van Storm Meeden is daar ook. Wat heb ik toch een leuke baan.'

De vicieuze cirkel van het overleg is een soort sekte is geworden. Een Scientologie Church is het niet. Die verspreidt haat en nijd, oog om oog tand om tand, in het geniep en maakt winst zonder er belasting over te betalen. De NAM en de Shell en hun handlangers verkopen hun vuile handel in het openbaar. En ik bedoel met vuile handel de ontkenning van de schuld, tientallen jaren lang, en nog steeds, als het op recht door zee schadevergoeding aankomt. Men houdt van eigen geloften, niet van andermans noden. Men draait mee, bewust en onbewust. De een wat anders dan de andere, maar de carrousel draait.

We zitten in het lucratieve fracking klooster, samen met de NAM en de Shell. De een profiteert, de ander lijdt. Wat fout is voor de ander, is doodnormaal voor de één.

'De mensen in dat gebied' - ik kan die zin niet meer hóren - bezoeken en ze met loze Haagse beloften paaien, wordt normaal gevonden. De reacties van de gepaaide onderdrukten, wanneer ze op een tractor de weg van de mouwenveger een kwartier versperren, abnormaal. Want tegen de wet. De bodem letterlijk onder je voeten wegmaaien is grondwettelijk wel toegestaan. Kamp en Commissie, NAM en Shell zijn onaanraakbaar voor feiten en gevoelens gebleken, harder verzet van de stedelingen en boeren is onontkoombaar. Onaanraakbaar?

Toen de bewijzen dat de gaswinning oorzaak van de bevingen is zelfs niet meer door de weerzinwekkende lui in het penthouse van de NAM en de Shell geloofend konden worden, tientallen jaren nadat ingenieurs ter zake hadden gewaarschuwd dat er iets afschuwelijk fout was en dat de gevolgen op een dag vreselijk zouden zijn als je op jaarbasis vijftig miljard kubieke meter gas uit de diepte naar de oppervlakte jaagt, kwamen er schoorvoetend verontschuldgingen. Directeur Gerald Schotman van de Nederlandse Aardolie Maatschappij sprak ze zelfs uit. Tien jaar te laat, maar toch. Gerald meende ze natuurlijk niet, zijn excuses waren voor de Bühne. Minister Kamp maakte ook een soort van excuses. Hoe die woorden tussen zijn smalle lippen door glipten. Hoe de ogen er uitdrukingsloos bij keken. Hoe totaal niet bij de zaak betrokken minister erbij stond, toen de verslaggever hem op het Binnenhof de microfoon toestak. Henk is betrokken bij de zaak van de NAM en de Shell, dat zei het gezicht van die zuinige vertegenwoordiger in zoete broodjes van de overheid, afgewisseld met complimenten aan de 'nuchtere en hardwerkende Groningers'. Het gedrag van NAM en Binnenhof schreeuwt om meer dan een dialoogtafel en een commissie, dat wil zeggen: de NAM en Den Haag smeken de geteisterde bewoners als het ware om burgerlijke ongehoorzaamheid die de gewone burgerlijke ongehoorzaamheid verre overstijgt. Met de regelmaat van de klok de fysieke en mentale klappen krijgen, jaar in jaar uit worden behandeld als dramme kinderen met een snotbel in plaats van eentje van gas, de dorpelingen die in diepe ellende worden gedreven door bezitters die van geen wijken weten en om tijd te winnen weer eens een commissie laten benoemen, of een autoriteit met recht op advies aan de autoriteiten en directeuren die al zo eindeloos lang hebben aangetoond geen rekening wensen te houden met welk advies of aanbeveling dan ook.

Deze keer heet de nieuwe instantie waarop de hoop is gevestigd 'Nationaal Coördinator Groningen' afgekort: NCG. Coördineren. Wat zou het inhouden? Het is onnavolgbaar en niet te checken op efficiëntie. Ik zie een krantenbericht: 'De NCG heeft beslist dat er maandag en dinsdag niet gecoördineerd zal worden in verband met windkracht 7 in grote delen van het land. De coördinatie is verplaatst naar vrijdag 14 augustus. De NCG was niet bereikbaar voor commentaar.' De naam van de instantie achter de afkorting luidt Hans Alders, bekend van commissies en vergaderingen, lang voordat er naar gas werd geboord. Zonder iets aan de kwaliteit en renommé van de heer Alders te willen afdoen, voorspel ik dat hij Groningen geen stap dichterbij de verlossing brengt, geen euro schadevergoeding zal bewerkstellingen, geen kubieke meter van de pijn zal kunnen verlichten. Hans zit in de *stabilitas*, muurvast in het klooster waar het heilige commitment van de winst wordt aanbeden.

De levensloop van Hans Alders heeft hem in de leer ingewijd en -gemetseld. Zijn heer en heren dragen de namen Coalitie, Compromis, Netwerk en Politiek. Shell en NAM dus. Het is hem niet kwalijk te nemen. Ooit deed hij zijn intrede in de wereld van commissies en politieke partijen, provincies en stichtingen, begon beleid te bepalen en akkoorden te smeden, dingen aan elkaar te praten en posities te zoeken, machtsblokken te begrijpen en idealen te neutraliseren, kantoren in te richten en charmeoffensieven te ontplooiën. Hij is een niet meer los te wrikken atoom, kunstmatig ingevroren in een diep geworteld net van overheden en al of niet externe commissies.

Hans, we hebben niks aan een compromis of alleen maar meer rampjes en rampen inluidente ditjes en datjes die we van anderen al jaren hebben aangehoord en wel kunnen dromen.

Maar u bent er, o NCG. Laten we u positief benaderen. Nogmaals: wat betekent uw functie? Wat moet er worden gecoördineerd? Wat is coördineren? Hoe kom je uit dit web van list en bedrog van de NAM en de overheid? Duizend Hans Aldersen die door een satelliet in het heelal worden bestuurd, zijn nog kansloos. Coördineren. Het klinkt als vertragen. Als ik Hans Alders was, zou ik de coördinator in mij vergeten. Evenals de trait-d'union, de denktank, de mediator of de postillon d'amour. Niets van dat al zou ik willen zijn. Maar Hans Alders, benoemd coördinator, wilde het wel. Mijn advies aan hem.

Probeer uit dat van elke normaal maatschappelijke rede gespeende, ondoordringbare bastion van de moderne *stabilitas* te treden. Hoe doe je dat? Met mannentaal. Zeg hier vandaag dat de NAM uit en te na bewezen heeft dat ze niet deugt en de gezondheid en de angst van de bevolking minacht. Dat de Shell een dubieuze roerganger in de schaduw is die 'NAM' denkt en handelt en niet thuis geeft als het gaat over het lot van de huiseigenaar. Dat het gedrag van minister Kamp tot aardbevingslachtoffers zich verhoudt als dat van de kapitein van de Costa Concordia tot zijn opvarenden. Zég het. Luid en duidelijk. Hard en overtuigend. Dán treed je een heel klein beetje uit de wurgende greep van de gevestigde orde, dán zend je een eerste positief signaal af in de ogen van de murw gebeukte inwoners van deze provincie. Dán doe je een kleine stap in de richting van een vent met het hart op de juiste plaats en de trotse bezitter van daadkracht, die begint met het woord. Maar ik hoorde zondagavond in het TV Noordprogramma 'Cunera' dat u de heer Kamp een 'heel betrokken man' vindt. Betrokken bij de existentiële problemen van de Groningers. Henk - Kamp? Over wat er de komende jaren zoals gaat gebeuren, zei u: 'Voor 2016 gaan we bepalen: wie gaat dat betalen?' Is dat een vraag?

Meneer Alders, u bent geen monnik of heilsoldaat, u bent een échte soldaat, onze commando. U bent niet bang voor een snoeiharde term die het riskeert alle coördinatie in de kiem te smoren. Coördineren mag niet het doel zijn, het gaat om waarheid en recht. Ga, zonder vrees. Wees niet bang te sneuvelen. De beste soldaten zien zichzelf al dood voordat ze naar het front gaan en hebben dus niks te verliezen. Wees dapper, spreek de rauwe waarheid, vooraf, nu, vrijuit, voor uw beurt wat een beetje fout is, maar sterk, wat indruk maakt, ook op uzelf, u begint een nieuw leven met een nieuwe Hans.

De geschiedenisboekjes zullen schrijven: 'De wederopstanding begon in Loppersum.' Uw bittere woorden vonden zo'n weerklank onder de Groningers, dat zij het initiatief namen om naast het standbeeld van Graaf Adolf eentje van NCG Alders te plaatsen. Na enig geharrewar over de financiën kwam het beeld er, met de volgende inscriptie in de sokkel van de bronzen tractor, een Hanomag R19 uit 1966, waar u op zit: 'Hans Alders, onze geliefde Nationale Coördinator Groningen. Te vuur en te zwaard.' Ben je behoedzaam, prijs je de streekproducten en gooit het daarna op diplomatie achter de

schermen - wat ik als eerste der onbegrepenen zou begrijpen: u bent commissiegewijs opgeleid en gaat ervan uit dat elke door u uit te spreken zin op slijtzwammen en bermbommen moet worden gecheckt om per zes maanden een centimeter terrein te kunnen winnen -, dan weet ik genoeg en word ik nu al bevestigd in mijn wantrouwen jegens de voortgang van hulp en genoegdoening, rechtvaardigheid en royale schadevergoeding waarmee de Groningse verliezen zullen worden aangezuiverd, en wens ik u met de fraaie titel NCG op uw cv, zoals het een beleefd spreker betaamt, veel succes.

De uitgesproken column is ook te beluisteren bij HavenstadFM: <https://www.facebook.com/radiohavenstad>

Sociale media

Facebook

De GBB heeft een open Facebook: www.facebook.com/groups/GroningerBodemBeweging

Er is ook een gesloten Facebook: www.facebook.com/GBBGroningen

Hier worden alleen leden toegelaten.

Twitter

Op Twitter is het adres van de GBB (@gronbb) www.twitter.com/gronbb

Waarom de gaswinning omlaag moet!

Interview Jan de Jong met de NOS, 30 juni 2015

De gaswinning moet zo snel mogelijk veel verder naar beneden. Met de winning van 30 miljard kubieke meter per jaar die minister Kamp vorige week aankondigde, is het risico voor de Groningers nog steeds heel hoog. Dat zegt de voormalige topman van het Staatstoezicht op de Mijnen (SODM), Jan de Jong, in een interview met de NOS.

Hij gaat daarmee verder dan zijn opvolger die zich niet wil laten vastpinnen op een getal.

De Jong zegt dat 21 miljard kubieke meter gas per jaar het maximum zou moeten zijn. Ook het nieuwe onderzoek, dat de afgelopen week is gepresenteerd, geeft naar zijn oordeel geen andere uitkomst. Hij blijft dan ook bij het advies dat hij in 2013 gaf over de beperking van de gaswinning.

Veiligheid

Minister Kamp van Economische Zaken zei eerder in de Tweede Kamer dat 21 miljard kubieke meter nodig is om leveringszekerheid te geven. De Jong trekt de conclusie dat de veiligheid van de Groningers bij de gaswinning nog steeds niet voorop staat.

De gepensioneerde oud-topman van de SODM geniet veel vertrouwen onder de Groningse bevolking vanwege zijn advies uit 2013 om de gaswinning zo snel en zo veel als mogelijk te beperken vanwege de risico's op zwaardere aardbevingen. De nieuwe inspecteur-generaal, Harry van der Meijden, wordt met meer scepsis bekeken omdat hij jarenlang bij Shell heeft gewerkt.

De Tweede Kamer debatteert morgen over het nieuwste gasbesluit.

Het interview

Mijnheer De Jong, U hebt wederom een hele stapel rapporten bekeken over het risico op aardbevingen in Groningen. Wat valt u vooral op?

Dat deze rapporten niet tot andere inzichten leiden dan we in januari 2013 hadden. Dat het over een heel hoog risico gaat, waar slachtoffers niet uit te sluiten zijn, en ten tweede dat er een directe relatie is tussen gaswinning en seismiciteit. We constateren nu dus eigenlijk precies hetzelfde en daarom is het nu zaak om iets te doen.

Er ligt er sinds vorige week het besluit om 30 miljard te produceren. Wat vindt u daarvan?

Ik vind het een vreemd besluit. Het geheel overziende komt ook het Staatstoezicht met de conclusie dat er 'significant' minder geproduceerd moet worden dan 33 miljard (deze hoeveelheid zou het worden als de rest van het jaar evenveel zou worden geproduceerd als in de eerste helft van het jaar, redactie). En significant is niet 30, maar dat is echt veel minder dan 30 miljard kubieke meter. 21 miljard

Want hoeveel zou het volgens u wel moeten zijn dan?

In een brief waarin minister Kamp antwoord gaf op Kamervragen, gaf de minister zelf aan dat voor jaren met normale winters 21 miljard voldoende is. Dit zou een goed uitgangspunt zijn voor een productieverlaging nu.

Het lijkt erop dat dit scenario van 21 miljard niet is doorgerekend.

Dat is ook zo opmerkelijk. Het is wel doorgerekend voor de periode 2017 en verder en niet voor nu, voor 2015 en 2016. Dit is echt opmerkelijk, om het maar zachtjes uit te drukken.

U constateert dat er conclusies worden gepresenteerd alsof het nieuwe inzichten zijn, terwijl die eigenlijk in 2012 al bekend waren. Kunt u daar een voorbeeld van geven?

Een van de dingen die in 2012 gezegd werden was dat er een directe relatie was tussen de snelheid van gas produceren aan de ene kant en de seismiciteit - dus het aantal en de sterkte van de aardbevingen - aan de andere kant. Daarvan wordt nu, twee-en-een-half jaar later, gezegd dat die relatie er inderdaad is.

Vanaf januari vorig jaar, toen de minister besloot om die 5 clusters bij Loppersum te sluiten, hebben we gezien dat er minder seismiciteit optrad. Al die dingen wisten we dus al een paar jaar geleden. Dus er is niet zoveel nieuws in die rapporten die nu uitgekomen zijn. Daarom denk ik dat het goed is om nu de knoop door te hakken, en significant minder te produceren, en terug te gaan naar bijvoorbeeld 21 miljard.

Huizen slechter

Tegelijkertijd wordt nu gesteld dat de kans op aardbevingen lager wordt ingeschat dan eerder. Ook de NAM zegt dat uit onderzoek blijkt dat de kans op aardbevingen kleiner is. Dat is toch goed nieuws?

Nee, dat staat nergens. Wel staat er dat de versnellingen wat lager zullen zijn dan eerder gedacht – oftewel de manier hoe de grond reageert – maar de huizen blijken weer slechter te zijn dan eerder werd gedacht. Dus het risico, wat een combinatie is van die grondversnellingen, de kwaliteit van de huizen en het aantal huizen en het aantal mensen dat eraan blootgesteld wordt, is volgens mij niet veranderd ten opzichte van eerdere inzichten.

Het risico is dus onverminderd hoog.

Het is onverminderd heel hoog.

Eerder dit jaar was er het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Die stelde dat de veiligheid van de Groningers in de afgelopen decennia ondergeschikt was aan het financiële belang van de aardgaswinning. Wordt de veiligheid dan nu wel voldoende voorop gesteld?

Daar heb ik m'n twijfels over. Wel is er meer begrip, maar die dikke stapels rapporten bevestigen alleen maar die belangrijke relatie tussen gasproductie en seismiciteit. En als we dat nu weten, dan is er maar één ding wat je in een rijk en beschaafd land kunt doen: dat is de mensen daar ontlasten van de spanning en angst over de dingen die hun kan overkomen.

Slachtoffers

Toen u de baas was bij het SODM is er een risico-analyse gemaakt voor het cluster bij Loppersum, daar werd bij gezegd dat in het allerergste geval een beving meer dan 100 doden zou kunnen veroorzaken.

Ja, ze hadden datzelfde moeten doen voor de rest van het Groningerveld, zo'n zelfde analyse hadden ze ook voor de andere boorlocaties moeten maken. Dat vind ik in de stukken niet terug. Er is niet per locatie bekeken wat het risico is van het meer produceren voor de mensen die daarboven wonen.

Waarom is dat, denkt u?

Ik heb daar geen mening over. Maar ik constateer dat ze het niet hebben gedaan. Ik constateer ook dat ze het hadden moeten doen. Het is aan iemand anders om uit te maken of ze tekort geschoten zijn.

Even voor de helderheid: U zegt eigenlijk dat de discussie over schade te veel wordt beperkt tot de vraag hoeveel scheuren er in huizen ontstaan. Er is te weinig aandacht voor het gevaar dat mensen lijfelijk lopen. Daarvoor is die risico-analyse van belang.

Af en toe denk ik dat dat ondergesneeuwd raakt, want daar heb je het inderdaad over. Die aardbevingen, met een kracht van 4,5 bijvoorbeeld, zijn 10 keer zo zwaar als de beving van 2012 in Huizinge. Zo'n beving zal flinke schade veroorzaken en eventueel ook meer dan schade. Dat is de reden dat ik me hier nog mee bemoei, omdat ik me daar zorgen over maak. Niet alleen de schade van die huizen, maar omdat de veiligheid van die mensen die daar wonen onvoldoende wordt meegenomen.

Grote belangen

U bent met pensioen. Wat maakt dat u er nog steeds zoveel mee bezig bent?

Dit speelde zich af in de laatste paar jaar van mijn ambt. En ik heb ook gezien dat er ontzettend grote belangen met elkaar botsen en de staat en Shell en Exxon hele sterke partijen zijn en burgers in Groningen niet zo'n sterke partij zijn. En al helemaal niet in het beoordelen van moeilijke verhalen die door allerlei partijen zijn geschreven. En ik help de Groningers, het is mijn streven om de veiligheid hoog op de agenda te krijgen en te houden. Ik help ze om de rapporten te duiden.

Want u zegt ook: het is bijna niet meer te doen, met die vuistdikke rapporten.

Inderdaad vuistdikke rapporten, allemaal uiterst technocratisch geschreven. Er is zelden een uitleg bij die voor een normale burger te lezen is. Met ook nog conclusies die elkaar tegenspreken. Daarom wil ik de mensen helpen, zodat de mensen uit Groningen zelf, maar ook in de Tweede Kamer, dat de Kamerleden goed beseffen dat de veiligheid echt nummer 1 moet worden.

Aan de andere kant: we moeten onze energie natuurlijk wel ergens vandaan halen. Je merkt dat het wantrouwen enorm gegroeid is ten aanzien van gaswinning. De vraag is of dat wel zo wenselijk is.

Ja, het wantrouwen is gegroeid tegen alle vormen van olie- en gaswinning. Emotioneel gezien begrijp ik dat, maar rationeel vind ik dat een zorgelijke ontwikkeling. Want hoeveel windmolens en zonnepanelen we ook plaatsen, we zullen altijd nog gas nodig hebben. We hebben in de afgelopen 60 jaar bewezen dat dat veilig en netjes kan. Er zijn in Nederland 3300 putten waaruit olie en gas naar boven komt. Hier zijn niet of nauwelijks problemen mee geweest. We hebben dat gas ook in de toekomst nog hard nodig.

Wachten op de NAM

Niet iedereen wil wachten tot de NAM het huis verwoest.

Sommigen kiezen ervoor de eigen regie te houden, met plezier (foto's Reiny Vogel).

Agenda

Kamerdebat over besluit Kamp, live te volgen!

Als op woensdag 1 juli in Den Haag de vaste kamercommissie EZ van de Tweede Kamer debatteert over het gaswinningsbesluit van Minister Kamp gaan we het debat volgen en becommentariëren op Camping Roodehaan in Warfhuizen. Op een scherm zal het debat live *gestreamd* worden, Ike Teuling zal het debat 'duiden' en in de pauze gaan we in gesprek over het gaswinningsbesluit Groningen o.l.v. Miranda Bolhuis. Ook zal een bezoek gebracht worden aan de informatiebijeenkomst van de NAM over nieuwe gasboringen op de boorlocatie pal naast de camping!

Datum: woensdag **1 juli 2015**

Locatie: Camping de Roode Haan, Roodehaansterweg 9, 9963 TC Warfhuizen (Saaksum)

Tijd: 15:00 uur, tot einde gasdebat, ingepland op 23.00 uur. Kinderen kunnen gerust mee en je kunt blijven eten (BBQ) voor 10 euro.

Wil je mee-eten, dan is reserveren een 'must', via: info@roodehaan.com.

Vragen? Neem contact op met: brendaharsveld@groninger-bodem-beweging.nl

Woldendorp

Waakzaam Woldendorp organiseert een grote bijeenkomst, met als gast geoloog Manuel Sintubin.

Locatie: De Leeuwenborg, Pastorieweg 14, Nieuw-Scheemda

Datum: **6 juli 2015**, tijd 19.30 uur

Behandeling bezwaar WOB

Locatie: Rechtbank Groningen, Guyotplein 1, Groningen

Datum: donderdag **9 juli 2015**, tijd: van 10.00 uur tot 11.00 uur

De GBB heeft beroep bij de Rechtbank in Groningen ingesteld tegen de weigering van minister Kamp om meer gegevens openbaar te maken waar door de GBB om was gevraagd op basis van een WOB procedure (Wet Openbaarheid Bestuur).

Openingstijden kantoor GBB

Het kantoor (in het Stationsgebouw Loppersum) is geopend op

- maandagochtend van 9.30 tot 11.30 uur
- woensdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur.

Op nationale feestdagen en tijdens vakanties is het kantoor gesloten.

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur. Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Telefonische bereikbaarheid tijdens openingstijden kantoor op maandagochtend van 9.30 tot 11.30 uur en op woensdagmiddag van 14.00-16.00, via 06- 21 61 50 80.

NB De pers kan bellen naar 06-17 26 82 47. Bij voorkeur tijdens kantoortijden.